

N:o 100.

Af Herr Aug. Wengberg: Angående underdånig anhållan om ändring i nådiga stadgan för rikets allmänna läroverk den 1 November 1878.

Kongl. Maj:ts nådiga stadga för rikets allmänna läroverk, utfärdad den 1 November 1878, föreskrifver, under § 18, mom. 2, tredje punkten, att endast i klasserna öfver den femte tre läsetimmar må följa på hvarandra, och i samma moments femte punkt: att två eller tre timmars fortsatt arbete på lärorummet skall efterföljas af minst två timmars ledighet från skolgång; dock att af denna ledighet en half timme må kunna användas för gymnastik eller sång, om densamma omedelbart ansluter sig till en föregående eller efterföljande läsetimme.

Hvad sålunda blifvit föreskrifvet har emellertid redan efter kort tids erfarenhet visat sig i tillämpningen vara förenadt med vissa svårigheter och föranleda missförhållanden och olägenheter af flerahanda slag, hvadan det ock mångenstädes, för att icke säga öfverallt, såväl inom läroverken sjelfva, som äfven i synnerhet bland den skolbesökande ungdomens föräldrar och målsmän väckt missbelåtenhet och önskan att få omförmälde stadganden utbytte mot andra, mera lämpliga bestämmelser, och har detta uttalats ej mindre i allmänna pressen, än uti underdåniga petitioner, hvilka för vinnande af sagda ändamål tid efter annan från skilda håll till Kongl. Maj:t afgifvits.

Härvid hafva såsom menliga följder af de klandrade föreskrifternas tillämpning angifvits, bland andra:

att derigenom arbetet i skolan måste utsträckas öfver hela dagen, alltifrån den tidiga morgonstunden till klockan 5 å 6 på aftonen, och dagen mera än nödigt och nyttigt är splittras för både lärare och lärjungar;

att flertalet lärjungar måste tillryggalägga vägen mellan skolan och hemmet tre gånger dagligen fram och åter, samt understundom, i och för öfningsämnen, fyra gånger, hvilket, med de uti icke få städer förekommande större afstånd, som för många betinga minst 20 à 25 minuters vandring, upptager omkring 2 à 3 timmar dagligen, en alltför stor del af ungdomens tid, som synes kunna bättre användas;

att sammanhållningen på skolans område betydligt försvårats genom en annan tidsindelning för sjetten och sjunde klasserna, än för de öfrige;

att arbetet vissa dagar skjutes fram ända till klockan 5 à 6 eftermiddagen, då lärjungarne, i synnerhet under den mörka årstiden, helst borde finnas i sina hem;

att lärjungarnes hemarbete, långt ifrån att främjas genom den införda dagordningen, snarare motverkas och förknappas, nödig undervisning för dem, som hafva anlag för musik eller dylika öfningar, alldeles omöjliggöres och utrymme för de nu påyrkade så kallade »fria lekarna» i vida mindre grad numera förefinnes, än förhållandet skulle vara, om tiden efter klockan 2 eller 3 eftermiddagen vore från allt arbete å lärummet fritagen; samt

att hemlifvet i familjen högligen lider afbräck, der det icke helt nära upphäfves, och att den för hemmet så nödiga hushållsordningen på ett obehagligt sätt rubbas, allra mest om flera ynglingar inom olika skolklasser tillhöra samma hem, hvilket ofta är fallet;

och hafva anmärkta förhållanden väl någon gång föranledt, att åskade undantag från de stadgade bestämmelserna i nåder medgifvits, men ofta hafva i enahanda syfte gjorda, lika berättigade framställningar lemnats utan afseende, ehuru man icke erfarit, hvilka särskilda skäl dervid varit bestämmande.

Då nu likväl hvad som emot ifrågavarande stadganden blifvit anmärkt i väsentliga delar eger allmän giltighet och således är tillämpligt på så väl det ena som det andra läroverket, torde rättvisa och billighet fordra, att de alla i förevarande hänseende varda likstälde; och torde derföre nämnde stadganden böra så ändras, att de för hvarje dag bestämde undervisningstimmarnas fördelning må kunna, på sätt för hvarje ort kan anses lämpligt och önskvärdt, af vederbörande eforus och lärare ordnas, med ledning endast af läroverksstadgans egna föreskrifter, och således utan att sådant i hvarje särskildt fall göres beroende af Kongl. Maj:ts pröfning.

I detta syfte torde stadgandet: att endast i klasserna öfver den femte tre läsetimmar må följa på hvarandra, böra så ändras, att den fördel, som genom detsamma tillagts sjetten och sjunde klasserna, må,

der behof göres, utan vidare omsvep kunna komma jemväl de öfriga klasserna till godo; hvarjemte, i fråga om de två timmar, som föreskrifvits skola för ledighet från skolgång följa på två eller tre timmars fortsatt arbete på läsrummet, torde, med ändring af nu gällande föreskrift, böra stadgas, att af samma två timmar må, efter behof, en timme kunna användas för öfningsämnen, så att en timmes fullständig ledighet anses vara tillräcklig för lärjungarnes hvila och vederqvickelse.

På grund af hvad sålunda är anfördt, får jag i skolans och hemmens intresse vördsamt föreslå,

att Riksdagen i underdånig skrifvelse till Kongl. Maj:t måtte hemställa, att Kongl. Maj:t tacktes förordna om sådan ändring i den nådiga stadgan för rikets allmänna läroverk, att uti 18 § 2 mom., i stället för tredje punkten, inflyter följande: *Ej må i någon klass flera än tre läsetimmar följa på hvarandra, och i femte punkten orden en half timme utbytas mot orden en timme.*

Stockholm den 26 Januari 1880.

Aug. Wengberg.

N:o 101.

Af Herr J. E. Å:son Lundegård: Om underdånig framställning rörande utredning i fråga om behöfligheten af förändring i krigsbildningsanstalterna för blifvande officerare samt om anvisande af de för sådan utredning nödiga medel.

Att officersbildningen inom vårt land lider af ganska väsentliga brister och icke är utaf en sådan beskaffenhet att den kan motsvara tidens fordringar, är en klagan, som varseblifves uti både tal och skrift